

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА
КАФЕДРА ЮНЕСКО «НЕПЕРЕРВНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ХХІ СТОЛІТТЯ» НАПН УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ»

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ УКРАЇНИ

Матеріали

Звітної науково-практичної конференції Інституту педагогічної освіти
і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України за 2024 рік

17 – 27 квітня 2025 року

Київ – 2025

Найдьонова, Л., Слюсаревський, М. (2016). Концепція впровадження медіаосвіти в Україні : нова редакція. Київ,
URL:<http://mediaosvita.org.ua/book/kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosvity/>
(дата звернення: 25.03.2025).

Усатюк, Я., Тахирова, Д., Аманова, Л. (2016). Формування медіаграмотності майбутніх педагогів в умовах інформатизації суспільства .УДПУ ім. П. Тичини URL https://library.udpu.edu.ua/library_files/ukr-turkmen_visnuk/2018_1/31.pdf / (дата звернення: 25.03.2025).

Горголь В. П.,

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри хореографії і танцювальних видів
спорту Національного університету «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»

<https://orcid.org/0009-0002-6646-9031>

СУТНІСТЬ І ПРИНЦИПИ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Одним із принципів організації процесу формування естетичної культури майбутніх хореографів у закладах вищої освіти є партнерська взаємодія, що здійснюється у таких напрямках: співпраця випускової кафедри хореографії з аналогічними кафедрами інших закладів вищої освіти і громадськими організаціями, співпраця кафедри хореографії з іншими кафедрами закладу вищої освіти, партнерська взаємодія викладачів кафедри, партнерська взаємодія в діаді «викладач – студент» та партнерська взаємодія «студент – студент».

Оскільки вагоме значення у професійній підготовці майбутніх хореографів має популяризація хореографічної спадщини серед учнівської молоді важливо переосмислювати цінності і практики танцю у хореографічній педагогічній діяльності. Особлива роль у формуванні мотивації для професійного розвитку у сфері хореографії належить наставникам, які розвивають традиції хореографічної культури, створюють разом з учнями інноваційні проекти, збагачують культурну спадщину.

Окреслюючи психологічні механізми партнерства у педагогічній діяльності, доктор психологічних наук, професор Л. К. Велитченко переконливо доводить, що педагогічна взаємодія засновується на: статусно-рольових, статусно-особистісних, міжособистісних зв'язках педагога і здобувачів освіти (системна модель); б) відображенні, усвідомленні, регуляції спілкування та діяльності викладачем і здобувачем (базова модель); в) взаємозалежності регулятивних та виконавчих елементів у діяльності викладача і здобувача освіти (конгруентна модель). На переконання дослідника, педагогічна взаємодія відтворює інтерактивні взаємозалежності діяльності (інтегральна сукупність способів результативних дій відповідно до інструментально-прагматичних вимог педагогічного процесу і діяльнісних взаємин у групі як значущих атрибутів самоствердження), особистості (інтегральна сукупність способів особистісних результативних дій відповідно до вимог інтерактивно-комунікативних відносин у педагогічному процесі і міжособистісних стосунків у реальній групі як значущих атрибутів самоствердження), свідомості

(відображення, регуляція, усвідомлення міжособистісного і діяльнісного досвіду в соціумі, групі, міжособистісній взаємодії) (Велитченко, 2006, с. 31).

Обґрунтовуючи сутність партнерства як цілісної відкритої системи, що характеризується зовнішніми та внутрішніми поліфункціональними зв'язками і включає суб'єктний, змістовно-цільовий, організаційний та результативний компоненти, кандидат педагогічних наук, доцент О. М. Тадеуш визначає такі принципи партнерської взаємодії: гуманізації і відкритості; соціо- і культуровідповідності; прийнятності традицій і інновацій; системності і комплексності; компетентності і науковості; оптимізму та довгостроковості; варіативності і мобільності; толерантності і погодженості; технологічності і ефективності (Тадеуш, 2020, с. 57-69).

Екстраполюючи означені принципи у контекст формування естетичної культури майбутнього хореографа, доцільно означити ефективність взаємодії між студентами хореографічної спеціальності, між викладачем і здобувачем – майбутнім хореографом. Ефективність взаємодії у хореографічній освіті, у процесі партнерської співпраці у системі комунікації «викладач – студент», «студент – студент» ґрунтується насамперед на естетичному сприйнятті та ціннісному ставленні до хореографічного мистецтва, яке в інтерпретаційному, виконавському плані передбачає насамперед діалогічність. Відповідно у партнерській взаємодії під час виконання хореографічних композицій має місце інтерактивність виконання, спільний простір для діяльності, міжособистісний діалог, психологічна сумісність, суголосна мотивація.

У науковій праці професійного хореографа, кандидата педагогічних наук Д. Є. Бідюка принцип партнерської взаємодії досліджується через призму професійної підготовки хореографів в університетах Великої Британії. Досліджуючи досвід освітнього процесу автор вважає за доцільне користуватися методом «навчаючи покажи» у контексті авторської демократичної моделі професійної підготовки хореографа, яка заслуговує на окреме впровадження в закладах вищої освіти України. Викладачі демонстрували студентам окремий рух, комбінацію рухів, алгоритмізували складні рухи і показували їх окремі елементи. Виявилася ефективною робота на заняттях разом із студентами біля палиці, адже дзеркала в танцзалі давали змогу контролювати техніку та естетику виконання. За необхідності бакалаври із задоволенням ставали в пару з викладачем (Бідюк, 2020, с. 116).

Важливу роль у партнерській взаємодії «студент-студент» відіграє метод «рівний – рівному», який втілюється декількома способами: 1) взаємонавчання, коли один із студентів, який швидше засвоїв теоретичний або практичний матеріал, пояснює або показує його однокурсникам; 2) робота в парах і малих групах; 3) обмін досвідом художньо-естетичних відкриттів, новими комбінаціями, а також прийомами подолання певних труднощів; 4) запрошення на заняття студентів старших курсів як своєрідних тьюторів.

Підводячи підсумки можемо зазначити, що сутність і принципи партнерської взаємодії у процесі формування естетичної культури майбутніх хореографів у закладах вищої освіти передбачають дієву взаємодію, налагодження ефективного партнерства між викладачами і студентами – майбутніми хореографами, що забезпечує передавання хореографічного досвіду, успішних освітніх практик у формуванні естетичної культури. У процесі підготовки майбутнього хореографа потрібно уникати «ремісничого» способу передавання знань і досвіду, а навпаки надавати пріоритетного значення партнерським взаєминам між викладачем-наставником і студентом, що сприяє створенню сприятливих умов для вивчення естетики танцю.

ЛІТЕРАТУРА:

Бідюк, Д. Є. (2020). Професійна підготовка хореографів в університетах Великої Британії. (Дис. канд. пед. наук). Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна, Київ.

Велитченко, Л. К. (2006). Психологічні основи педагогічної взаємодії. (Автореф. дис. док-ра психол. наук). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ.

Горголь, В. П. (2024). Формування естетичної культури майбутніх хореографів у професійній підготовці в закладах вищої освіти. (Дис. канд. пед. наук). Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна, Київ.

Тадеуш, О. М. (2020). Освітнє партнерство у просторі вищої школи: вітчизняний та зарубіжний досвід. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка, 33, 57-69. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2020.33.7>

Годлевська К.В.

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ УГОРЩИНИ

У контексті трансформації вищої освіти в Угорщині ключовим пріоритетом стало забезпечення цифрової готовності майбутніх учителів. Угорщина, як держава-член Європейського Союзу, активно впроваджує рамкові політики розвитку цифрових компетентностей, зокрема керується документами DigCompEdu, Digital Education Action Plan 2021–2027 та стратегією Digital Success Programme (DSP), розробленою національним урядом. Вищі педагогічні заклади, зокрема університети в Будапешті, Сегеді, Дебрецені та Печі, адаптували свої освітні програми з урахуванням цифрових викликів, інновацій та потреб шкільної освіти.

Цифрова компетентність майбутнього вчителя в Угорщині трактується як здатність до ефективного й педагогічно обґрунтованого використання цифрових технологій у навчанні, управлінні освітнім процесом, співпраці, розвитку цифрової безпеки та критичного мислення. Університетські навчальні плани інтегрують курси, спрямовані на розвиток ІКТ-компетентностей, медіаграмотності, цифрової дидактики, аналізу освітніх даних та впровадження змішаного навчання.

Професійна підготовка вчителів в Угорщині базується на моделі, що поєднує теоретичну та практичну складову. Протягом бакалаврського й магістерського рівнів значна увага приділяється роботі з цифровими платформами (наприклад, Moodle, Google Classroom, Redmenta), створенню цифрового контенту, опануванню хмарних сервісів, цифрових інструментів оцінювання, а також забезпеченню інклюзивного середовища через технології. Окремі модулі готують студентів до роботи з системами адаптивного навчання, штучного інтелекту та віртуальної реальності у класі.

Інноваційним елементом угорського підходу є активне впровадження педагогічних майстерень (digital labs) у рамках університетських центрів педагогічної підготовки. У цих лабораторіях майбутні вчителі експериментують з цифровими сценаріями, беруть участь у гейміфікованих тренінгах та симуляціях уроків,